

ЗВІТ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ ВІРМЕНІЇ «УКРАЇНА»

за період: серпень 2008 до липня 2013 рр.

ДОВІДКА:

Федерація українців Вірменії “Україна” (далі “Федерація”) діє на основі Статуту, зареєстрованого Державним реєстром Республіки Вірменія (N ОУА 062539 від 03.11. 2003 року).

“Федерація” діє в рамках Законів Вірменії за принципом добровільного і рівноправного самоврядування та гласності з філіями в містах: Гюмрі, Ванадзор, Севан, Раздан, Іджеван.

Голова – Романія ЯВІР

1. “Федерація” є членом:

- **УВКР** – Української всесвітньої координаційної ради (центр – м.Київ).

- **СКУ** – Світового Конгресу Українців (центр – м.Торонто).

- **Координаційної Ради** з питань національних меншин при Президентові Вірменії.

2. “Федерація” має власний друкований орган:

двомовну (українською та вірменською) газету “Дніпро-Славутич”, засновану в 1997 р.

3. “Федерація” організувала:

- українські недільні школи в містах: Єреван, Ванадзор, Севан, Гюмрі.
- чотири аматорські колективи:
  - ансамбль української пісні “Дніпро”, м. Єреван;
  - дитячий ансамбль “Дзвіночок”, м. Єреван;
  - вокальний ансамбль “Вербиченька”, м. Ванадзор;
  - дитячий хореографічний ансамбль “Малютко”, м.Єреван.

Для здійснення своєї мети та задач, “Федерація” співпрацює з державним керівництвом і урядовими органами, з громадськими і релігійними організаціями, з приватними фірмами і окремими громадянами.

Федерація українців Вірменії “Україна” проводить свою діяльність сплановано, виходячи із нагальних потреб громади, календарних дат та з урахуванням традиційних українських свят.

ТРАДИЦІЙНІ СВЯТА:

Традиційно, за минулі п’ять років, “Федерація” відзначала Різдво Христове, Великдень, Спас, свято Слов’янської Масниці, Святого Миколая, Свято Урожаю, тощо.

Традиційні свята громада відзначала великою українською родиною, весело та змістовно, з метою передати все українське своїм нащадкам.

КАЛЕНДАРНІ ДАТИ:

“Федерація” протягом п’яти років, без винятку, кожен рік проводила заходи до календарних дат, серед яких є:

- Новий рік -1 січня.
- День Соборності України – 22 січня.
- Різдво христове – 7 січня.
- Шевченківські дні – 9 -10 березня.
- День жінки – 8 березня.
- День матері і краси –7 квітня.
- Геноцид вірменського народу – 24 квітня.
- День Чорнобиля (щорічне покладання квітів до пам’ятного знаку, де буде споруджений пам’ятник єреванським чорнобильцям-ліквідаторам) – 26 квітня.
- День перепоховання Тараса Шевченка – 22 травня.
- День Перемоги – 9 травня.
- День захисту дітей – 1 червня. Свято проходить під гаслом: «Все для наших дітей».
- День Конституції України – 28 червня.

- День Незалежності України і Вірменії – 24 серпня та 21 вересня.
- День Голодомору України – остання субота листопада.

Багатогранність поезії Тараса Шевченка дозволяла відзначати його дату народження під різними гаслами, наприклад:

- “Свято одвічного Тараса Шевченка”.
- “Історія України в поезії Тараса Шевченка”.
- “Доля української жінки в творчості Тараса Шевченка”.
- “Тарас Шевченко – людина з універсальним талантом: живописець, драматург, прозаїк, гравер, філософ і передовсім – геніальний поет”.
- “Поезія Т. Шевченка в перекладах вірменських поетів та прозаїків” тощо.
- 196-річницю від дня народження Тараса Шевченка громада провела під гаслом: «Навіки з нами наш Тарас».
- «Маловідомі сторінки життя Тараса Шевченка» .

Заходи проводились за участю української громади, представників Посольства України в РВ, Уряду Вірменії, місцевої громадськості, студентів місцевих вузів та представників нацменшин Вірменії.

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ, ІСТОРИЧНІ ТА КУЛЬТУРНІ ПОДІЇ В УКРАЇНІ І ВІРМЕНІЇ, ЯКІ НЕ БУЛИ ОХОПЛЕНІ ЗАХОДАМИ ГРОМАДИ, ВИСВІТЛЮВАЛИСЯ НА СТОРІНКАХ ГАЗЕТИ «ДНІПРО-СЛАВУТИЧ»

- До 350-річчя Переяславської угоди.
- До 65-річчя Карпатської України та 130-річчя від дня народження Президента Карпатської України О. Августина Волошина.
- До 75-річчя Організації українських націоналістів.
- До 125-річчя від дня народження Симона Петлюри.
- До 100-річчя від дня народження О. Ольжича (Олега Кандиби) – відомого вченого, політичного діяча та поета України.
- До 100-річчя від дня народження головного конструктора ракетної техніки і космічних кораблів колишнього Союзу Сергія Павловича Корольова.
- Пантеон великих українців: “Державотворча спадщина Богдана Хмельницького і сучасність”.
- Незгасна пам’ять: “Слова світлої пам’яті видатному вірменському поетові, перекладачу, українознавцю, лауреату Міжнародної української премії ім. Гр. Сковороди Левону Міріджаняну”.
- Про видатного українця Івана Дзюби – Кавалера Японського Ордена Вранішнього Сонця, золотих променів із Розеткою.
- До 100-річчя часопису “Україна”.
- “Хто ми?” – про Ярослава Мудрого – погляд крізь віки.
- “Дещо про мови, національну ідею та державність”.
- Геополітика: “Що формувало основу Московської імперії – міф про перемоги “руського оружя” чи доблесть українських воїнів?”.
- Класик української літератури ХХ століття: Максим Рильському – 110 років від дня народження.
- Наша історія: “Диво трипільської цивілізації”.
- Думка світового українства: Аскольд Лозинський “Націоналісти мають іти на схід”.
- Національний інтерес “Українофобів – на смітник історії” (Звернення представників української інтелігенції до Президента України Віктора Ющенка).
- “УПА: настав момент істини”.
- Сторінки історії України під рубрикою “Лице “Споконвічної дружби” – “Наїзди суздальців на Київ”.
- “До 90-річчя встановлення дипломатичних відносин між Вірменією та Україною”.
- В січні 2008 року – інформаційний матеріал з нагоди Дня проголошення Акту злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки.
- 120 років від дня народження Євгена Коновальця: «Згадаймо ще раз основні віхи життя першого Голови ОУН».
- 1000 років Софії Київської.
- Помер останній Президент Української Народної Республіки, Голова ОУН МИКОЛА ПЛАВ'ЮК.
- Професія : журналіст «Між нами, інтелігентами...» Автор: Юрій Макаров.
- Творці нації

- Патріарх– державотворець. «Україна вітає ВЛАДИКУ з 50-літтям Єпископської Хіротонії та 45-літтям служіння на Київській кафедрі».
- До 90-річчя від Дня народження: Академік Аркадій ЖУКОВСЬКИЙ.
- Вшанування пам'яті жертв Бабиного Яру.
- Вірмени в Україні: Дорогами тисячоліть. Презентація наукового видання – представляла автор Ірина Гаюк.
- Закон щодо закордонних українців.
- Про трагічну операцію «ВІСЛА». Як проводилася операція «ВІСЛА». (За архівними даними)
- 60 років від дня народження Аскольда Лозинського: Екс-президента СКУ, Голови Світової ради ООН, Члена Ради директорів СКУ.
- Дні культури України у Вірменії.
- 150-річчя від дня народження академіка В.І. Вернадського. 28 лютого 2013 року Україна широко відзначила 150-річний ювілей від дня народження видатного українського вченого, академіка, одного із засновників та першого Президента Української Академії наук В.І. Вернадського.
- Акт злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки – День Соборності України.
- 14 років Конституції України (Чинна – остання редакція від 01.01. 2006 року, яка була прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року).
- 20-а річниця українсько-кубинської програми з реабілітації та лікування дітей, постраждалих внаслідок Чорнобильської трагедії (інформаційна довідка).
- Матеріали про Івана Мазепу (Колдинського) 1640-1709 рр.
- Матеріал про Василя Єрошенка – сліпого, але поводиря зрячих.
- Матеріал про Пилипа Орлика (1672-1742).
- Матеріал «Симон Петлюра і Директорія УНР в оцінках Михайла Грушевського» (До 130-річчя від дня народження Симона Петлюри).
- Відродимо разом прадавню традицію народу відзначати свято Покрови Пресвятої Богородиці як Храмовий День України.
- Матеріал «Про стан розслідування кримінальної справи стосовно Голодомору 1932-1933 рр.».
- Кримські татари. Доля їх життя.
- Підсумки Другої Світової війни для України і проблеми історичної пам'яті.
- Держава-Діаспора. «Закордонне українство: сучасний стан та перспективи співпраці».
- Павличкова ювілейна молитва.
- Ліна Костенко повернулася «з внутрішньої еміграції».
- Дев'яте травня у Львові: технологія класичної провокації.
- Куренівська трагедія. 13 березня 1961 року. (Невідома історія).
- 21 лютого – Міжнародний день рідної мови. Нова атака на українську мову.
- Приїзд Московського патріарха Кирила в Україну. Російський церковний імперіалізм. Як Лавра дісталася Московському Патріархату.

ВІЗИТИ УРЯДОВИХ ОСІБ І ВИДАТНИХ ДІЯЧІВ УКРАЇНИ У ВІРМЕНІЮ ТА ЇХ ЗУСТРІЧ З ДІАСПОРОЮ:

- З нагоди 90-річчя дипломатичних відносин між Вірменією і Україною в квітні 2008 року Вірменію відвідав заступник міністра закордонних справ України Константин Єлісеєв.
- У лютому місяці 2009 р. з офіційним візитом у Вірменію приїжджав Міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко.

Зустріч з українською діаспорою Вірменії не відбулася. Так захотіло, мабуть, Посольство України в РВ. Зато Посольство України організувало зустріч Міністра МЗС України з бізнесовим українським інститутом у Єревані (філія в Єревані Тернопільського національного економічного інституту). У нашій газеті «Дніпро-Славутич» було поміщено інтерв'ю пана Грищенка газеті «Республіка Вірменія».

СПІЛЬНІ ЗАХОДИ В РАМКАХ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ НАЦМЕНШИН ПРИ АПАРАТІ ПРЕЗИДЕНТА ВІРМЕНІЇ (КРНМВ):

Оскільки «Федерація» є членом Координаційної ради нацменшин при Президенті Вірменії, то ювілейні дати інших національних громад та їх традиційні свята, а також фестивалі і виставки українська громада проводить разом з нацгромадами.

- У травні 2008 року силами самодіяльних колективів «Федерації» в Будинку Москви організували мизучне вітання російській громаді «Гармонія», присвячене її 15-річчю.

- Щорічно в рамках КРН громада бере участь у Фестивалях мистецтв народів, які мешкають на території Вірменії.
- Щорічно українська громада бере участь також у тематичних виставках, які проводяться спільно з іншими національними громадами. Немало концертів "Федерація" провела силами своїх самодіяльних колективів, а саме:
  - Захід, присвячений 91-річчю Акту Злуки (Соборності) УНР і ЗУНР. Січень 2010 р. Культурний центр нацменшин Вірменії.
  - Участь «Федерації» в турнірі «Що? Де? Коли?»: – вдруге, організованому для представників нацменшин Вірменії 25 квітня 2010 р. в приміщенні АрменТелу. Турнір був присвячений 65-й річчю Перемоги у Великій Вітчизняній війні. Українська команда зайняла четверте місце.
  - Свято столиці Вірменії – «Еребуни-Єреван». Українська громада взяла участь у великому концерті, присвяченому столиці древній Вірменії «Еребуни», якій виповнилося 2793 роки: хор «Дніпро» (в сквері театру ім. Сундукяна) та дитячий ансамбль «Дзвіночок» (в дитячому парку).
  - Молодіжні зустрічі. Осінь. 10 жовтня 2009 р. Молодіжна організація при «Федерації українців Вірменії» (УМВ), голова Мері Тірацян, організувала зустріч з молодіжними організаціями нацменшин Вірменії, серед яких були і студенти із Індії, Великої Британії, Ірану. Подібні зустрічі українська молодь робить не вперше, тому запрошені гості приходять з великим задоволенням, знають, що там буде цікаво, весело і гостинно.
- Жовтень, 2009 р. м. Єреван. Культурний центр нацменшин Вірменії.
- Фестиваль мистецтв народів, що проживають на території Вірменії. Фестиваль присвячений Дню Незалежності Вірменії (21 вересня 2009 р.). Малий зал Армфілармонії. Мозаїка новин від українців Ваназору (філія «Федерації»).
- Українці діаспори брали участь у відзначенні 20-річчя землетрусу в м. Спітак.
- Ансамбль «Вербиченька» м. Ваназору разом з лорійськими селянами та керівництвом Лорійської області святкували «День урожаю».
- Українці ваназорської філії та ансамбль «Вербиченька» разом з керівництвом Лорійської області та м. Ваназор мали честь прийняти українську делегацію на чолі харківського губернатора А Авакова.
- Свято в Національному лінгвістичному університеті ім. В. Брюсова. 8 листопада 2010 року всі представники нацменшин взяли участь у відзначенні 75-річного ювілею Університету ім. Брюсова.
- Десятиріччя Координаційної Ради нацменшин при Апараті Президента Вірменії

16 грудня 2010 року Координаційна Рада нацменшин Вірменії відзначила своє десятиріччя. Славний ювілей відзначали в театрі Музкомедії ім. Пароняна. Театр недавно був відремонтований, тому світлі фойє, концертний зал та коридори - все блищало чистотою та порядком.

До цієї дати всі представники нацменшин Вірменії підготували виставку. Вона розмістилася в фойє театру. На стендах красувалися численні екземпляри національного мистецтва кожної нації (а їх у Вірменії 11), друкарська продукція: періодичні видання, книжкова продукція національної держави, переклад книжок вірменських авторів, в данному випадку на українську мову. З задоволенням голова української громади Романія Явір подарувала Президенту Вірменії Сержу Саргісяну «Книгу трагедії» Г.Нарекаці українською мовою, перекладену українським перекладачем Мироном Нестерчуком. Для Каталікоса Всіх вірмен Гарегіну II подарували чудове українське видання – «Писанки України».

В честь ювілею був організований великий концерт, в якому брали участь всі представники нацменшин. На концерті був присутнім Президент Вірменії Серж Саргісян, який ознайомився з національним мистецтвом кожної нації, яка проживає на території Вірменії.

ФОРУМИ, ЗІЗДИ, ФЕСТИВАЛІ, ЗБОРИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ ТА ЗУСТРІЧІ

- Річні Загальні збори СКУ, 20-21 серпня 2009 р., у м. Львові. Зустріч учасників Річних загальних зборів СКУ з Прем'єр-міністром України Юлією Тимошенко.
- Офіс ООН у Вірменії підтримує діалог між Урядом і національними меншинами, який присвячувався Міжнародному дню рідної мови.

25 лютого 2010 року в офісі ООН у Вірменії, українці, як і всі інші 11 нацменшин, взяли участь в роботі круглого столу для обговорення питання забезпечення рівних прав, рівних можливостей національних меншин Вірменії, беручи до уваги також аспект прав людини. Захід був організований при підтримці Відділу Громадської Інформації ООН і проводився з нагоди Міжнародного дня рідної мови.

- 30 березня 2010 року в актовому залі АОКСу (Вірменське товариство культурних зв'язків з закордонними країнами) відбулися чергові збори товариства «Вірменія-Україна», членами

якого є і українська діаспора. Чергові збори були присвячені цікавій зустрічі з молодою поетесою із Харкова – Анагіт Саркісян.

- Вивчаємо українську мову. Під таким заголовком 24 вересня 2009 р. в Посольстві України в РВ відбулася церемонія вручення дипломів переможцям VIII міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика. Нагороду отримали діти з 3-9 класів недільної школи Федерації українців Вірменії. Всіх переможців привітав Надзвичайний і Повноважний Посол України в РВ О. Божко, в якому похвалив дітей за їх прагнення вивчити мову своїх предків, відкривати для себе дивовижний світ України та побажав переможцям подальших успіхів у навчанні.
- У газеті «Дніпро-Славутич» надруковано інтерв'ю Посла України в Республіці Вірменія Івана Петровича Кухти.

Пан Кухта висловив наступні основні побажання читачам часопису:

«...Користуючись цією нагодою, хочу висловити подяку голові Федерації українців Вірменії та всій українській громаді за самовіддану працю і той вагомий внесок у збереження самобутності вірменських українців та розвиток українсько-вірменських відносин, адже на Федерацію українців Вірменії покладена особлива місія – представляти духовну скарбницю України, її культуру і традиції у дружній нам Вірменії.

Всім читачам часопису у Вірменії і за її межами, шанувальникам української історії і культури, хочеться побажати нових незабутніх вражень від цікавих яскравих публікацій...»

- Зустріч з новим Послом України в РВ Іваном Кухтою та звітно-виборчі збори Федерації українців Вірменії «Україна»

28 листопада 2008 р. відбулася зустріч української діаспори з новим Послом України в РВ Іваном Петровичем Кухтою. На зустрічі були присутні не лише представники української громади із Єревана, але й представники філій «Федерації» із міст Ванадзора, Іджевана, Раздана, Севана. Не прибули лише представники із м. Гюмрі.

- Новорічна ялинка в Посольстві України в РВ.
- Конференція представників національних меншин республіки Вірменія Лорійської області. 20 квітня 2012 року в м. Ванадзор Лорійської області із Єревану прибула делегація в складі якої були члени Координаційної ради нацменшин Апарата Президента Вірменії на чолі з Нарою Гулян. Мета поїздки – проведення конференції на тему: «Застосування міждержавних договорів в житті національних меншин Вірменії». Організатор конференції – керівник Фонду допомоги і сприяння російським співвітчизникам Республіки Вірменія Іван Якович Семейонов та члени Координаційної Ради нацменшин при Апараті Президента Вірменії.
- Виставка декоративно-прикладного мистецтва нацменшин, що проживають на території Вірменії.

Щорічно у Вірменії представники нацменшин проводять виставку декоративно-прикладного мистецтва свого народу. Виставлені експонати 11-и народів – українців, поляків, грузин, білорусів, єзидів, курдів, греків, євреїв, росіян, асирійців та німців, викликають великий інтерес у глядачів.

Виставка тривала цілий день, а під вечір всі поспішили в Малий зал імені Арно Бабаджаняна, де протягом трьох годин тривав гала-концерт.

Український хор «Дніпро» звеселив глядачів українськими народними піснями, а пісня «Ов гайоц ашхар» («О вірменський світ»), виконана хором вірменською мовою, довела до сліз не одного щирого вірменина!..

На закінчення концерту голова Фестивалю Гагік Манасян всім учасникам вручив ГРАМОТИ та пам'ятні сувеніри.

Слід додати, що проведений Фестиваль та виставка були заявкою нацменшин для підтримки РПВ у парламентських виборах. Про це під час Фестивалю від імені 11 національних меншин Вірменії зачитав голова Союзу єзидів Хдир Хаджоян. Текст заяви пан Хаджоян особисто вручив віце-голові РПВ, члену виконавчого органу РПВ Галусту Саакяну. Можна констатувати, що нацменшини не помилилися у виборі названої партії, на виборах вона перемогла, в списках стала першою і з великим відривом від інших партій набрала 44,05%.

- 12 Столиця ВІРМЕНІЇ - 12 Книжкова столиця світу. 22 квітня Єреван офіційно став Всесвітньою книжковою столицею 2012 терміном на один рік. В зв'язку з тим, що «Єреван – Всесвітня книжкова столиця 2012» мерія міста організувала по всьому місту книжкові виставки та різноманітні церемонії. Не обминули представників нацменшин. Для них на Північному проспекті були організовані спеціальні салони, в яких 11 представників нацменшин організували виставку книжок, які були надруковані не лише у Вірменії, але й у видавництвах своїх країн походження.

Українці у своєму салоні розмістили в основному українські видання перекладені та надруковані вірменською мовою.

Там красувалися книги:

Григор Нарекаці «Книга трагедії» (переклад українською), Вартан Вартанян «Вічний подорожній» (переклад вірменською), Левон Міріджанян «Мій Шевченко» (переклад вірменською), Володимир Яворський «Вовча ферма» (переклад вірменською), Анагіт Саркісян «Жнива» (українською та вірменською), Г. Петросян «Із історії дипломатичних відносин Республіки Вірменія і України (1918-1920 рр)» (переклад вірменською), Віктор Кочевський «Давит Сасунський» (переклад українською), Орест Субтельний «Історія України» (переклад вірменською).

Мальовничі книжки, видані в Україні:

Володимир Сергійчук «Симон Петлюра», «Український слово спів», «Донеччина. Перехрестя цивілізацій», «Українці Казахстану», «Україна: її не можна не любити», «Мальовнича Україна» (фотоальбом), О. Соломченко «Писанки українських Карпат».

Була виставлена підбірка газети (двомовної –українською та вірменською мовами) «Дніпро-Славутич» за 15 років та інша друкована продукція вірменською та українською мовами.

- Курси вірменської мови для представників нацменшин Вірменії.

БУДНІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ТА МОЛОДІ ІНШИХ ДІАСПОР

- «Інтелект в порівнянні» Перший шахматний турнір за участю представників національних меншин Республіки Вірменія.
- Демонстрація, присвячена 67-річчю великої Вітчизняної війни і 20-річчю визволення Шуші. 8 травня зібралися представники 12 зареєстрованих національних меншин на чолі з «ГАЯСА», міжнародною молодіжною організацією Вірменії, щоб вшанувати пам'ять загиблих у Великій Вітчизняній війні і визволенні Шуші.
- Другі Загальні збори Міжнародної громадської організації у Вірменії «Гаяса», членом якої є українська молодь.

17 грудня 2011 р. в готелі «Golden Tulip Yerevan» відбулися другі загальні Збори молодіжної громадської організації «ГАЯСА», на яких взяли участь всі керівники національних меншин Вірменії і представники наступних структур: Координаційної ради національних меншин при Апараті Президента Вірменії, Національних зборів Республіки Вірменія, Суспільної ради Республіки Вірменія, Міністерства спорту і в справах молоді, Міністерства освіти і науки, Міністерства культури, представники Мерії міста Єреван, Молодіжного парламенту, представники молоді політичних партій: Республіканської партії Вірменії, партії «Квітуча Вірменія», Вірменського національного конгресу, Студентського форуму, Союзу патріотів, Армакади, клубу Гарвард Вірменії та ін.

- Зустріч української молоді Європи «Болгарія 2010». У Болгарії, з 26 лютого по 5 березня 2010 р. відбулася зустріч української молоді Європи «Болгарія 2010» з організатором Конференції українських молодечих організацій Світового Конгресу Українців та Молодіжним відділенням при Фондації «Мати Україна» із Болгарії. Представниками молодіжної організації українців Вірменії на цій зустрічі були: голова «Української молоді Вірменії» Тірацуйан Мері та заступник Семеренко Ольга. Зустріч була покликана обговорити проблеми та здобутки українського громадського, зокрема молодіжного руху діаспори. Водночас завданням було знайти ефективний спосіб координації для молодіжного руху діаспори, а також налагодити контакт з організаціями з України.
- Молодіжні зустрічі в Єревані. Весна. Березень 2011 р.
- Відпочинок молоді в таборі «Розбудова толерантності». З 19 по 25 серпня 2010 року в Лусакерті (Вірменія) пройшов відпочинок молоді в таборі «Розбудова толерантності», який був організований для молоді національних меншин, що проживають на території Вірменії. В табір прибули представники української, російської, білоруської, грецької, асирійської, німецької, польської та єзидської товариств. Українську групу представляли Гасмік Унанян, Ані Потурян, та Говеян Гайкуї.
- Громадська журналістика для представників нацменшин IWPR або «Інститут проголошення війни і миру» при сприянні МЗС Норвегії, з 23 по 25 липня організував семінар під назвою: «Громадська журналістика для представників національних меншин» віком від 18 до 30 років. Від української громади в тренінгу брали участь Ануш Сафарян та Мері Тірацуйан.
- Участь української молоді в програмі «Охорона навколишнього середовища» 4 серпня 2010 року в Єгекнадзорі (Вірменія) була проведена програма «Охорона навколишнього середовища», в якій взяли участь молодь німецької, єзидської, курдської, української та польської громад, і тривала 20 днів.

ОСВІТА ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДІАСПОРИ:

Громада проводить велику роботу по вихованню та оздоровленню дітей, як і в питаннях освіти молодого покоління. У вузи України на сьогодні направлено 26 студентів діаспори, 25 із яких уже закінчили навчання і влаштували своє життя в Україні. Одна із них ще навчається у Львові.

Доречно сказати, що понад 20 дітей нашої діаспори навчаються в філії Тернопільського національного економічного університету в м. Єреван.

Для дітей "Федерація" влаштовувала щорічні відпочинки в Міжнародному таборі "Артек" та в літньому таборі м. Одеса. Поспіль п'ять років «Артек» не приймає наших дітей в «Артек», в Одесі підвищені ціни на путівки, тому нашим дітям приходиться відпочивати в місцевому таборі Вірменії – "Сірануш", що далеко не відповідає тому відпочинку, який вони отримували в Криму.

Діти "Дзвіночка" сім років поспіль ставали Лауреатами (II-III місце) конкурсу-фестивалю дитячої та юнацької творчості "Наша земля – Україна".

У 2007 -2008 рр. роках діти «Дзвіночка» відпочивали в дитячому таборі «Молода гвардія» в м. Одеса.

З 2009 року і до сьогоднішнього дня діти діаспори не змогли відпочивати ні в Міжнародному таборі «Артек», ні в таборі «Молода гвардія» Одеси. В першому випадку Україна позбавила дітей закордонних діаспор отримувати путівки із «Артека» (за рішенням високопосадовців України).

Крім фестивалів та виставок «Федерація» паралельно долучає свою молодь до мистецьких програм як у Вірменії, так і в Україні.

НЕЗАВЕРШЕНІ ПЛАНИ ТА ПРОЕКТИ:

1. Прошли зміни в роботі по спорудженню пам'ятника Тарасу Шевченку в м. Єреван. Допомога від України, яку очікували 10 років, раптом отримала своє втілення. Новий Посол України в РВ Іван Кухта отримав фінансову підтримку від бізнесмена міста Єреван Гагіка Царукяна і пам'ятник уже встановлений на виділеній нам території. Наш скульптурний комплекс (Тарасу Шевченку, Лесі Українці та Івану Франку), який ми планували спорудити, призупинений (читайте про це в попередніх звітах). Поставлений пам'ятник лише Тарасу Шевченку, скульптор маловідомий в Єревані. Стоїть пам'ятник в м. Єревані і закінчаться наші десятирічні переживання та багаторічна трата енергії на вирішення фінансування споруди. Гадаємо, що знайдеться добрий дядько-бізнесмен, який профінансує споруду комплексу, чудову гармонію славетних людей нашої України. Це наш обов'язок, це слава України!
2. Створена релігійна православна громада. Святійший Патріарх Києва і всієї Русі-України Філарет затвердив її Статут. У проекті – побудова української православної церкви Київського патріархату. Ведуться роботи по здійсненню проекту.

**30.06.2013 р. м. Єреван, Вірменія.
Голова «Федерації» Романія Явір**

ЗВІТ КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ ЕСТОНІЇ

(ЛИПЕНЬ 2008 – ЧЕРВЕНЬ 2013 рр.)

Згідно з переписом 2012 року, в Естонії проживає 22 570 українців; за переписом населення 2000 року українців було 29030 осіб, тобто чисельність української діаспори зменшилася майже на 7 тисяч, або на чверть. За звітний період до Конгресу українців Естонії вступило ще 3 товариства – «Українські подруги» (Раквере), «Перехрестя культур» (Вільянді) та «Промінь» (Тарту).

Станом на 2013 рік Конгрес українців Естонії нараховує 13 організацій, які діють по всій Естонії:

Українське земляцтво Естонії, 1988 р., Таллінн, голова – Віра Коник

Союз українок Естонії, 1998 р., Таллінн, голова – Лілія Чикальська

Центр української культури, 2002 р., Таллінн, керівник – Анатолій Лютюк

Українське земляцтво м.Нарва, 1996 р., голова – Галина Малярова

Українське земляцтво Іда-Вірумаа, 2000 р., Йихві, голова – Ніна Дяченко,

Українське культурно-просвітнє товариство “Стожари”, 2000 р., м. Маарду, голова – Анна Смірнова

Українське земляцтво “Барвінок” м.Раквере, 2004 р., голова – Марія Гаврилюк

Товариство «Українські подруги» м. Раквере, 2012, голова – Тетяна Стоянова

Українське товариство “Смерічка”, 2003 р, м.Ойзу, голова – Анна Лоовлі

Українське товариство «Промінь», 2004 р., м.Тарту, голова – Микола Стасюк

Товариство «Перехрестя культур», 2008, Вільянді, голова – Руслан Трочинський

Скаутська організація “Пласт”, 2002 р., Таллінн, керівник – Богдан Лютюк

Спортивний клуб “Дніпро”, 2003 р., Таллінн, керівник – Сергій Іщенко.

Українська греко-католицька церква Естонії: заснована у 1991 році, будівля церкви в Таллінні освячена у 2000 році, священник – отець Володимир Палієнко. Є також парохії в містах Пильва та Йихві.

Колективи: жіноча вокальна група “Відлуння” (1989 р., Таллінн, керівник – Олеся Літневські), хор “Провесін” (1998 р., Таллінн, керівник Рейн Талі), вокальний ансамбль “Барвінок” (2005 р., Раквере), фольклорні ансамблі “Галичани” (Маарду), “Смерічка” (Ойзу), дівочий дует “Світання” (2008 р., Таллінн), ансамбль авторської пісні «Надвечір'я» (2005 р., Таллінн, керівник Алла Олійник), дует «Українські подруги» (2012, Раквере), театр українського обряду «Вертеп» (2000 р, Маарду), українсько-естонський фолк-рок гурт «Свята ватра» (кер. Руслан Трочинський).

Недільні школи: У 2009 році були офіційно зареєстровані і отримали ліцензію недільні школи в Нарві і Маарду; талліннська школа Лабора (яка діє і як школа монастирських та українських народних ремесел) отримала офіційний статус ще раніше. Без реєстрації діє недільна школа в Ойзу.

Культурологічна діяльність

За п'ятирічний період українські колективи взяли участь і організували до 500 концертів по всій Естонії; пройшли виставки, тематичні вечори, відзначалися традиційні українські свята, організовувалися фестивалі. Відбулося 5 благодійних концертів, організованих Українським земляцтвом Естонії та українським товариством «Смерічка». Товариства КУЕ брали активну участь у культурному та суспільному житті Естонії та України.

• Відзначення українських традиційних свят

Збереженню українських традицій та ознайомленню з ними естонського населення надається особлива увага. У всіх осередках КУЕ кожний рік проводилися Різдвяні вечорниці та концерти колядок, виступи вертепу. Зокрема, прихожан Української церкви щороку вітає вертеп, організований товариством «Стожари». У 2011 році вертеп виступив перед учнями естонської гімназії. Гаївками, виставками писанок та концертами відзначався Великдень. Найбільше свято відбувалося у дворі талліннської Української греко-католицької церкви, де після Богослужіння влаштовувалися традиційні гаївки. Перед Великоднем Центр української культури організував для дітей, учнів естонських шкіл та всіх бажаючих майстер-класи з розписування писанок. Зокрема, у 2010-2013 роках майстер-класи були проведені для дружин акредитованих в Естонії послів. Товариство «Смерічка» традиційно відзначало свято обжинків; більшість організацій щорічно організувало свято Івана Купала за українськими та естонськими традиціями. Зокрема, у червні 2013 року у селищі Ойзу відбулося велике свято «Між естонським та українським святом Івана» за участю товариств КУЕ.

Традиційним є також щорічне відзначення у всіх осередках Дня Матері; найбільш масштабне свято влаштовує щороку у Таллінні Союз українок Естонії. Всі товариства кожного року організували концерти та вечори на відзначення річниць незалежності України та Естонії, зокрема, 2011 і 2013 року відбулися великі концерти у Таллінні та Нарві.

- **Виставки, семінари, конференції**

У березні 2008 року у талліннському Соціальному центрі була влаштована виставка народної художниці Ніни Винник на тему шевченківських творів.

У листопаді 2008 року у Таллінні відбулася виставка плакатів про Голодомор, така ж виставка була експонована у соціальному будинку м. Раквере та Народному домі в Ойзу.

У жовтні 2009 р. у лютеранській церкві м. Нарва місцеве товариство влаштувало фотовиставку про історію УПА «Шлях нескорених».

У листопаді 2008 року у Таллінні Українське земляцтво Естонії організувало конференцію «Українці Естонії – вчора, сьогодні, завтра».

У квітні 2010 року у приміщенні Талліннської мерії відбулася виставка робіт художника українського походження Нестора Лютюка.

У жовтні 2010 р. Центр української культури в Таллінні провів семінар «Народна ікона».

У березні 2013 р. Українське земляцтво м. Нарва організувало виставку «Шевченко-художник».

В Центрі української культури (ЦУК) постійно діє виставка писанок, народних іграшок, вишивок, колекція робіт народної художниці Ніни Винник. ЦУК орендує середньовічну вежу, де виставлені експонати проекту «Ноїв ковчег», а також коліски різних народів та предмети українського побуту

- **Цикл «Видатні діячі України»**

Для вшанування пам'яті українських діячів та ознайомлення з їхньою творчістю та діяльністю широкого загалу Конгрес українців Естонії за підтримки Міністерства культури Естонії організовує тематичні вечори в рамках циклу «Видатні діячі України»:

2008 р. – вечір, присвячений 200-річчю Миколи Гоголя, за участю артиста Національної філармонії України Андрія Бурлуцького;

2009 р. – 160-річчю Олени Пчілки (2009, Союз українок Естонії), музично-поетичний вечір «Та доба була неповторна», присвячена 100-річчю Богдана Антонича та творчості поетів Празької школи (за участю Андрія Бурлуцького);

2010 р. – Організація візиту письменника Юрія Андруховича: творчі вечори у Тарту і Таллінні, зустріч з естонськими літераторами, інтерв'ю;

2011 р. – літературно-музичні вечори, присвячені 140-річчю Лесі Українки, 155-річчю Івана Франка (за участю А.Бурлуцького);

2012 р. – музичний вечір до 170-річчя Миколи Лисенка (у Таллінні і Нарві), музичний вечір за підтримки Львівської Облради до 140-річчя Соломії Крушельницької (у Таллінні і Нарві) за участю естонської співачки Яніки Сілламаа - потомка С.Крушельницької;

2013 р. – музично-поетичний вечір до 150-річчя пам'яті І. Котляревського (за участю А. Бурлуцького), 200-річчя С.Гулака-Артемовського (концертне виконання опери «Запорожець за Дунаєм»).

Щороку у всіх товариствах відзначаються Шевченківські дні: покладання квітів до Шевченківського дуба у Таллінні, концерти, виставки, зокрема, регулярно відбуваються виставки у бібліотеці м. Маарду, 2013 р. відбулася виставка «Шевченко – художник» у Нарві. 2009 року відбулися великі концерти у Таллінні і Нарві за участю дуєту бандуристів «Роксолана».

Регулярно у Центрі української культури відбуваються «Літературні вечори з Марією Розенблїт», на які запрошуються українські літератори.

У 2013 році напередодні 200-річчя Тараса Шевченка за ініціативи Посольства України в Естонії у співпраці з українськими організаціями розпочалася кампанія щодо спорудження пам'ятника Кобзарю у Таллінні

- **Фестивалі та Дні української культури**

Товариства Конгресу українців Естонії самі організовують міжнародні фестивалі та Дні української культури, а також беруть участь фестивалях як всередині країни, так і за кордоном. Зокрема, в Україні.

Традиційний фестиваль української обрядової пісні «Обереги» проводить Українське земляцтво м. Нарва; фестивалі відбулися у 2008, 2010, 2012 роках.

Міжнародний фестиваль української культури «Балтійська трембіта» відбувається з 1998 року по черзі у одній з країн Балтії;

у 2011 році Конгрес українців Естонії організував цей фестиваль у Таллінні – він пройшов у рамках програми «Таллінн – культурна столиця Європи» і Талліннських Днів моря.

У 2008-2013 роках товариство «Смерічка» проводило Дні української культури у м. Ойзу.

У 2008-2012 роках Центр української культури був співорганізатором міжнародного фестивалю «Тріалогос» (відбувається щороку).

2010 року ансамблі «Галичани» та «Барвінок» взяли участь у фестивалі «Нарвська весна». Товариство «Смерічка» щороку організовує Дні української культури у селищі Ойзу.

Коллективи КУЕ брали участь у таких фестивалях:

2009 р. – фестиваль естонсько-української дружби у м. Тапа, «Вентспільський вінок» у Латвії, Дні української культури у Тарту;

2010 р. – презентація української діаспори Естонії у Львові, фестиваль «Обереги» у Івано-Франківську;

2008-2012 р. – фестиваль національних культур у Йихві (Естонія),

2012-2013 р. – фестиваль авторської пісні у С-Петербурзі «Українська ліра», на якому колективи «Українські подруги» та «Калина» посіли перші місця.

У жовтні 2012 року молоді виконавці КУЕ брали участь у молодіжному фестивалі у Ризі,

у квітні 2013 ансамбль «Галичани» брав участь у фестивалі, який відбувався у Ризі та поромі Рига-Стокгольм.

Значною подією є щорічний «Сорочинський ярмарок в Естонії», який відбувається у містечку Маарду поблизу Таллінна за підтримки місцевої влади. У заході беруть участь всі українські колективи Естонії.

• **Відзначення ювілейних дат**

У лютому 2008 року було відзначено 5-річчя Українського земляцтва «Барвінок».

У квітні 2008 року було відзначено 10-річчя українського хору „Мрія” (Таллінн).

У липні 2008 року на відзначення 1020-річчя хрещення Київської Русі в Римо-католицькій церкві Таллінна був організований концерт української духовної музики, у якому взяв участь дитячий хор „Херувими” (Львів).

Листопад 2008 р. Відзначення 20-річчя Українського земляцтва Естонії

Українське земляцтво – перша організація, із заснування якої 1988 року почався процес формування української діаспори в Естонії. В рамках ювілейних заходів була організована міжнародна конференція „Українці Естонії – вчора, сьогодні, завтра”, презентація друкованих видань і CD, які вийшли за сприяння УЗЕ (поетичні збірки М. Бучко, М. Розенбліт, О. Горянської, диск групи „Відлуння”), а також відбувся концерт українських виконавців Естонії та гостей з України. У конференції, організованій УЗЕ та Інститутом дослідження діаспор (Київ), взяли участь науковці України і Естонії, посол України в Естонії Павло Кір'яков, українські громадські діячі із Естонії, Латвії, Фінляндії. Почесним гостем ювілейних заходів був Іван Драч. До 20-річчя УЗЕ була приурочена церемонія передачі Центру української культури української частини бібліотеки естонського поета Харальда Раяметса, який перекладав твори українських класиків естонською мовою.

У листопаді 2009 р. було відзначено 20-річчя вокального ансамблю «Відлуння» – першого українського колективу, створеного в Естонії (керівник Раїса Демчук). До цієї дати був здійснений запис диску пісень у виконанні «Відлуння»; Міністерство культури України присвоїло ансамблю звання «Народний аматорський колектив».

У січні 2010 року Українське культурно-просвітнє товариство «Стожари відзначило 10-річчя свого заснування.

У квітні 2010 р. було відзначено 5-річчя ансамблю авторської пісні «Надвечір'я» (керівник Алла Олійник). Колектив є унікальним – він виконує пісні, авторами музики або текстів є самі учасниці ансамблю та члени української громади Естонії.

У травні 2012 р. було відзначено 5-річчя вокального ансамблю «Калина» (Нарва).

У грудні 2012 р. у рамках відзначення 20-річчя реєстрації Української греко-католицької церкви в Естонії відбулася 2-денна конференція «Церква і культура» за участю митців, мистецтвознавців, теологів, духовенства з Естонії та України і концерт української духовної музики.

У червні 2013 року у Естонському етнографічному музеї під відкритим небом було відзначено 15-річчя Союзу українок Естонії – відбулася виставка вишивки та народного одягу, концерти українських колективів.

У березні 2013 року відбувся поетичний вечір, присвячений Лесі Українці, у якому взяли участь українські літератори Естонії.

У березні 2013 року відбувся творчий вечір письменниці та поетки українського походження Марії Розенбліт.

Робота з дітьми і молоддю та спортивна діяльність

Як уже зазначалося, при чотирьох товариствах КУЕ (в Нарві, Маарду, Таллінні, Ойзу) функціонують недільні школи, які відвідує в загальній кількості до 50 дітей. Діяльність офіційно зареєстрованих недільних шкіл фінансується із державного кошторису і контролюється Інтеграційним фондом. В школах навчаються діти різного віку, що створює певні труднощі у процесі навчання. Увага, передусім, надається вивченню етнографії українців – обрядів, традицій і т. п. Учні недільних шкіл беруть участь у святкуванні традиційних українських свят – Різдва, Великодня та інших. Зокрема, вчителі школи товариства «Стожари» (Маарду) і Лабора (Таллінн) організовують традиційні вертепи, з якими виступають як перед українцями, так і серед естонської громадськості. Зокрема, традиційно виступи відбуваються в Посольстві України в Естонії, в Українській греко-католицькій церкві, в естонських школах. Для дітей з українських родин в усіх

українських осередках КУЕ влаштовується традиційне свято Святого Миколая. З 2009 року різдвяні свята для дітей організує Посольство України в Естонії. У 2011 році Центр української культури проводив захід для дітей «Принцеса вежі Грузбеке».

При КУЕ діє молодіжна скаутська організація Пласт (керівник Богдан Лютюк). Члени Пласту регулярно проводять зібрання. Починаючи з **2009 року**, наприкінці грудня в Таллінні Українській церкві відбувається церемонія передачі українськими пластунами Вифлеємського вогню членам Пласту в Естонії.

У червні 2009 року Конгресом українців Естонії і українською молодіжною організацією „Пласт” був проведений I Форум „Українська молодь Естонії”. У Форумі взяло участь понад 80 молодих людей – українців Естонії, Латвії, Фінляндії, України, були також представники естонських молодіжних організацій. У рамках Форуму пройшов круглий стіл на тему збереження національної ідентичності в умовах іншої культури, у Центрі української культури відбулися майстер-класи українських народних ремесел, а також концерт естонсько-української фолк-рок групи „Свята ватра” і молодих українських виконавців Естонії.

У липні 2010 року Пласт провів II Міжнародний молодіжний форум під назвою «Життя без електрики». З 2009 року члени Пласту беруть участь у проектах Конференції української молоді Європи в Чехії, Болгарії, Україні та інших європейських країнах.

Табори

Щороку Конгрес українців Естонії відправляє групу дітей та молоді в українознавчі табори на Львівщину, які організує відділ освіти Львівської обласної адміністрації. У серпні 2009 року діти були учасниками шевченкознавчого табору у Черкасах. Члени Пласту беруть участь у молодіжних таборах в Україні. У серпні 2009 року представники Пласту брали участь у пластовому вишколі у Львові.

В Естонії в місцевості Котасема табори для дітей прихожан організує Українська греко-католицька церква.

Останнім часом до Естонії прибувають молодь з України, яка активно включається в життя української громади, зокрема, співаки Роман Балакін та Роман Червінко. Колишній учасник гурту «Гайдамаки» Руслан Трочинський організував українсько-естонський гурт «Свята ватра», який здобув велику популярність у естонської молоді.

Спортивна діяльність

Вагомим фактором єднання українців, особливо молоді, є спорт. При КУЕ діє спортивний клуб «Дніпро» під керівництвом Сергія Іщенко; він же очолює футбольну команду «Дніпро». Команда бере участь у різних футбольних заходах. За ініціативою клубу щороку відбувається футбольний турнір на кубок Асоціації народів Естонії. 2013 року ця команда виступає і на футбольному чемпіонаті Естонії. У червні 2012 року ФК «Дніпро» взяла участь у футбольному турнірі команд української діаспори, який відбувся у Тернополі.

Відзначення пам'ятних історичних дат

Традиційно в осередках КУЕ відбуваються заходи на відзначення пам'ятних дат в історії українського та естонського народів. Зокрема, в Українській церкві щороку проходять панахиди в пам'ять про жертви Голодоморів в Україні, Чорнобильської катастрофи, депортацій естонців, Героїв Крут. 2008 року КУЕ взяв участь у всесвітній акції «Запали свічку»

У квітні 2011 року відбулася масштабна акція «Чорнобильська молитва» на вшанування 25-річчя трагедії: у Талліннській Ратуші було організовано концерт і прийняття, на яких «чорнобильцям» були вручені грамоти Посольства України в Естонії.

У листопаді 2008 року у церкві-музеї Нігулісте відбувся концерт української духовної музики на вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні за участю ужгородського хору „Кантус”.

У листопаді 2012 року у співпраці з Львівською облрадою відбувся меморіальний вечір на відзначення 80-роковин початку за участю представників естонської влади, дипломатичного корпусу, Посольства України, депутатів естонського та європейського парламентів. На вечорі виступив львівський ансамбль «Фенікс» та співачка Софія Федина.

Щороку відбуваються заходи на відзначення Дня злуки, зокрема, у 2013 року КУЕ і Пласт приєдналися до акції «Живий ланцюг»

Крім названих заходів, регулярно відбуваються:

1. засідання Союзу українців (1 раз в місяць);
2. заняття у недільних школах Таллінна, Маарду, Нарви, Ойзу;
3. екскурсії, які проводяться в Центрі української культури – для туристів, для школярів (за проектами Міністерства освіти Естонії), для пенсіонерів та інших категорій населення;
4. майстер-класи українських народних ремесел для всіх бажаючих у Центрі української культури

За звітний період були придбані костюми для ансамблів «Надвечір'я», оновлені костюми учасників колективів «Відлуння» та «Галичани». КУЕ був також придбаний проектор для демонстрації відеоматеріалів.

Проекти

„Поетична Червона книга країн світу”

За ініціати́ви Центру української культури започаткований та реалізовується мистецько-екологічний проект „Поетична Червона книга країн світу”, яка художніми методами знайомить із представниками зникаючої флори і фауни. 2007 року була представлена Поетична Червона книга Естонії, патроном якої виступила дружина екс-президента Арнольда Рюйтеля. За підтримки “Фонду 3000” вийшла також Поетична Червона книга України українською мовою, презентація якої відбулась у Києві у березні 2009 р.; патроном видання книги була Катерина Ющенко. 2013 року ця книга була видана естонською мовою і розіслана до естонських бібліотек. Проект продовжується у співпраці з посольствами, державними структурами та громадськими організаціями інших країн.

«Колиска»

Центр української культури за підтримки Естонського інтеграційного фонду «Наші люди» протягом 2009-2011 років реалізував проект «Колиска», в рамках якого відбувалося ознайомлення з культурою виготовлення колисок у різних народів, зокрема, українського. Проектом зацікавилася значна кількість людей різних національностей.

«Ноїв ковчег»

Метою проекту є збереження народного мистецтва, яке є незаслужено забутим у сучасному суспільстві. Зокрема, це виготовлення дерев'яних та керамічних народних іграшок. У стародавній вежі «Грузбеке-таґуне», яку талліннські власті надали в оренду ЦУК, виставлена експозиція української народної іграшки.

“Фонд 3000” – За допомогою проекту цього фонду КУЕ придбав сценічні костюми.

Союз українок Естонії (СУЕ) у співпраці ще з двома іншими жіночими організаціями Естонії брав участь у проекті менторства.

У рамках проекту з **березня по червень 2010 р.** відбулося 3 семінари.

У 2011-2012 роках Конгрес українців Естонії на замовлення Міністерства освіти Естонії у співпраці з Міжнародним інститутом культури, освіти та зв'язків з діаспорою реалізовував проект щодо видання книги «Народи Естонії. Українці», призначеної для бібліотек естонських шкіл. У листопаді 2012 року відбулася презентація книги.

Візити, зустрічі

У **вересні і грудні 2009 р.** Центр української культури і Українську греко-католицьку церкву в Таллінні відвідала міністр культури Естонії Лайне Янес. Вона ознайомила з комплексом і зустрілася з представниками КУЕ. У **травні 2010 р.** Центр української культури відвідав депутат естонського парламенту, колишній прем'єр-міністр Естонії Март Лаар.

Візит президента Світового конгресу українців Євгена Чолія

Візит проходив **24-26 серпня 2010 року**. Є.Чолій взяв участь у відзначенні річниці Дня незалежності України, у рамках якого відбувся молебень та концерт, виступив із промовою перед громадою. Відбулися також зустрічі у парламенті Естонії, у Посольстві України в Естонії, а також круглий стіл із представниками естонських властей та керівниками українських організацій. Є.Чолій відвідав українську громаду Маарду і Нарви, зустрівся також з муніципальною владою цих міст.

У грудні 2010 року новопризначений посол України в Естонії Віктор Крижанівський зустрівся в ЦУК з представниками КУЕ. **У червні 2012 року** Центр української культури відвідав тодішній спікер Верховної Ради Володимир Литвин; він зустрівся з представниками української громади.

Участь у громадсько-політичному житті Естонії та України

Українська громада є однією з найактивніших у естонському суспільстві і користується авторитетом і підтримкою естонської влади.

Голова КУЕ є членом Ради нацменшин при Міністерстві культури Естонії, представники української громади одні з небагатьох етнічних громад запрошуються на президентські прийняття з нагоди Дня незалежності Естонії та інші імпрези державного значення.

У листопаді 2008 р. голова КУЕ у складі делегації від талліннської мерії була учасником навчальної поїздки по Швеції. У березні 2009 р. голова КУЕ була запрошена на зустріч з представниками Ради Європи, які перебували з візитом у Естонії. Вчителі недільних шкіл проходили кваліфікаційні курси, організовані Талліннським університетом, а також брали участь у навчальних поїздках до міста Пярну та до Литви.

У 2009 році представник КУЕ взяв участь у парламентських слуханнях у Верховній Раді України

У травні 2009 р. представники КУЕ взяли участь у відкритті пам'ятної дошки в'язням концтаборів у м. Нарва (організатор – Естонське товариство охорони пам'яток старовини)

У 2010 р. голова КУЕ у складі делегації від національних меншин Естонії була присутня на зустрічі з президентом Естонії Томасом Хендриком Ільвесом. Вчителі недільних шкіл проходили

кваліфікаційні курси, організовані Талліннським університетом, а також брали участь у навчальній поїздці до міста Нарви.

У травні 2010 р. КУЕ долучився до всеєвропейського віче «За Конституцію України» і організував акцію протесту проти дій чинного керівництва України у Таллінні.

В Естонії у вересні відзначається День народів Естонії, у зв'язку з чим щороку проходить Форум народів Естонії, в якому беруть участь делегати КУЕ.

Участь у міжнародних заходах

У червні 2008 року голова КУЕ була учасником Міжнародного конгресу української діаспори, яку проводив Міжнародний Інститут зв'язків із закордонними українцями у Львові.

У листопаді 2008 р. дівочий дует „Світання” і поет Олександр Міщук (Нарва) були учасниками Днів діаспори у Києві.

У жовтні 2008 р. голова Союзу українок Естонії Лілія Чикальська брала участь у конференції в Стокгольмі, яку проводив Союз українок Швеції.

У грудні 2008 року представники КУЕ взяли участь у міжнародній конференції в Ризі, організованій українською громадою Латвії.

У серпні 2009 р. голова КУЕ взяла участь у нараді директорів СКУ, а голова Союзу українок Естонії – у засіданні СФУЖО, які проходили у Львові.

У березні 2009 року Анатолій Лютюк брав участь у презентації Поетичної Червоної книги України, яка під патронатом Фонду 3000 відбулася у Києві.

У червні 2010 р. делегація КУЕ взяла участь у III Міжнародному конгресі «Українська діаспора як чинник утвердження держави Україна», який організував Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків із діаспорою у Львові. Три представники КУЕ мали виступи на пленарному та секційних засіданнях, вокальний ансамбль «Відлуння» виступив на відкритті Конгресу та концерті «У родинному колі».

У травні 2010 року керівники КУЕ та СУЕ у складі делегації від Естонії відвідали Європарламент.

У грудні 2010 року голова КУЕ у складі делегації національних меншин Естонії брала участь у організованому Єврокомісією семінарі, який відбувся в Німеччині.

У березні 2011 року голова КУЕ брала участь у конференції, присвяченій 100-річчю українських організацій Латвії і виступила з доповіддю «Перспективи існування української діаспори у країнах Балтії».

У червні 2011 року голова КУЕ була учасником присвяченій Є.Коновальцю конференції «Патріот України. Громадянин Литви», яка відбулася у Вільнюсі у литовському парламенті.

У жовтні 2012 року голова СУЕ брала участь у конгресі СФУЖО у Торонто.

Медіа

В Естонії на громадському *Радіо-4* продовжує виходити україномовна передача „Червона калина”. Діяльність КУЕ часто висвітлювалась як у цій передачі, так і в інших засобах масової інформації Естонії, України та інших країн. Представники КУЕ також часто запрошувались для інтерв'ю. З естонських ЗМІ можна назвати газети „Постімеес” і „Столиця”, Радіо-4, Естонське телебачення, радіо «Свобода», Національне радіо України.

Нагороди та відзнаки

2008 року з нагоди 20-річчя Українського земляцтва Естонії 14 діячів українського руху Естонії (Мирослава Бучко, Анатолій Лютюк, Лілія Чикальська, Володимир Литвин, Володимир Лейбюк, Ольга Політухіна, Раїса Демчук, Тамара Працун, Ігор Свирида, Ольга Горянська, Борислав Кулик) отримали грамоти Міністерства культури і туризму України; низка активістів КУЕ була відзначена грамотами Посольства України в Естонії. Конгрес українців Естонії був також відзначений грамотою Бюро міністра народонаселення Естонії. 2009 року вокальний ансамбль «Відлуння» (керівник Раїса Демчук+) отримав від Міністерства культури України звання Народного аматорського колективу. 2010 року голова УЗЕ була відзначена нагородою Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою «Зірка патріота України». 2011 року таке звання було присвоєно Мирославі Бучко; 2012 року М. Бучко була відзначена грамотою МЗС України. 2011 р. колишній голова товариства м. Нарва Юрій Міхальов був відзначений нагородою Президента Естонії орден Білої Зірки. Марія Розенбліт здобула кілька призових нагород у літературних конкурсах європейського рівня та відзначена Подякою міністерства культури Естонії. 2011 року Руслан Трочинський отримав першу премію за кращу музику до театральної вистави.

Євген Цибуленко за особливі заслуги перед Естонією отримав естонське громадянство.

Ансамблі «Відлуння» та «Надвечір'я» з нагоди ювілеїв були відзначені Подяками Міністерства культури Естонії. Активісти товариства «Стожари» відзначені Подякою Інтеграційного фонду Естонії. Голова КУЕ була відзначена нагородою Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків із діаспорою «Зірка патріота України».